

8.1.1 Eenzaamheid (ICIDH s 26.88)

A Verpleegkundige diagnostische termen

- * *Definitie:* Stoornis in het gevoelsleven waardoor een individu zich leeg, verlaten en alleen voelt.
* <i>Beïnvloedende factoren</i>	* <i>Kenmerken en aanwijzingen</i>
a neurologische aandoening	1 verwoording van gevoelens van leegheid en verlatenheid
b lichamelijke aandoening	2 vervreemding
c schizofrenie	3 somberheid
d persoonlijkheidsstoornis	4 wanhoop
e bipolaire stemmingsstoornis	5 verwoording van het gevoel alleen te zijn
f depressie	6 gevoelens van afzondering
g dementie	7 lage zelfwaardering
h alcoholgebruik	8 apathie
i druggebruik	9 weinig of geen sociale contacten
j introversie	10 weinig of geen vertrouwen in anderen
k identiteitsproblematiek	11 solistische activiteiten
l ouderdom (in combinatie met andere factoren)	12 verdriet
m communicatiebeperkingen	
n sociaal isolement	
o handicap in de mobiliteit	
p ontbreken van sociale vaardigheden	
q overlijden van een naaste	
r verandering in woon- en/of verblijfssituatie	
s verandering in de sociale rol	

B Verpleegdoelen

- 1 *Cognitieve verpleegdoelen*
- 1a Geeft aan inzicht te hebben in factoren die hebben geleid tot eenzaamheid.
- 1b Toont aan op een voor hem/haar passende wijze oplossingen te zoeken voor de eenzaamheidsproblematiek.
- 2 *Affectieve/sociale verpleegdoelen*
- 2a Toont acceptatie van de voor hem/haar niet meer te veranderen eenzaamheid.
- 2b Toont een toenemende tevredenheid over de eigen mogelijkheden wat betreft interpersoonlijke relaties.
- 2c Ervaart en verwoordt vermindering van gevoelens van eenzaamheid, of vermindering van de kenmerken daarvan.
- 3 *Psychomotorische verpleegdoelen*
- 3a Het functioneren wordt niet belemmerd door gevoelens van eenzaamheid, of door de kenmerken en gevolgen daarvan.

C Verpleegkundige interventies

- 1 *Directe zorg*
- 1a Stimuleren van deelname aan groepsactiviteiten.
- 1b Het zelfstandig ondernemen van activiteiten ondersteunen en stimuleren.
- 1c Ondersteuning bieden in situaties waarin de patiënt zich eenzaam voelt.
- 1d Ondersteuning bieden in het aangaan van sociale contacten.
- 2 *Training*
- 2a Inzichtgevende gesprekken voeren omtrent de factoren die leiden tot eenzaamheid en de gevolgen daarvan.
- 2b Bespreekbaar maken van belevingen, ervaringen, gedachten en gevoelens die te maken hebben met eenzaamheid.
- 2c De patiënt door middel van bijvoorbeeld rollenspelen helpen bij het aanleren van nieuw rolgedrag ter vervanging van het oude.
- 2d Stimuleren van het bespreken van de ideeën en verwachtingen van de patiënt omtrent relaties en (situatieve) invloeden daarop.

8.1.1 Eenzaamheid (ICIDH s 26.88)

- 2e De patiënt leren inzicht te krijgen in zijn huidige relaties en contacten, en de mogelijkheden tot verdieping daarvan.
- 3 *Beoordeling*
- 3a Observeren en rapporteren van veranderingen in de kenmerken van eenzaamheid.
- 3b Observeren van en rapporteren over uitingen die wijzen op een mogelijke depressieve stemming of suïcidaliteit.
- 3c Analyseren van het sociale netwerk van de patiënt.
- 3d Observeren en rapporteren van contacten met anderen.
- 4 *Management van persoonlijke zorg*
- 4a Zorgen voor ondersteunende relaties en contacten (eventueel het sociale netwerk aanspreken).
- 4b Zorgen voor een prikkelend leefmilieu.